

och reformert tvärsigenom den evangeliska kyrkan, vilket skapar ett problemkomplex, som är oss alldeles främmande. De nyuppförda kyrkobyggnaderna ge också icke sällan exempel på en extremism och experimentlusta, som måste bli oss främmande.

Stockholms Domkapitels uttalande gav genom biskopens ingripande ett positivt resultat. Vid utformningen av Farsta kyrkas inre har ett samarbete inletts mellan arkitekt, präst och kyrkomusiker. Härigenom kunna de liturgisk-musikaliska synpunkterna beaktas redan vid kyrkobyggnadens utformning på ritbord och i modell. Det är ett handlingsprogram, som borde bli normgivande för allt kyrkobyggande, det må gälla församlingskyrkor eller småkyrkor. Särskilt i storstädernas ytterområden vänta i framtiden en mängd kyrkobyggnadsproblem på sin lösning. Här krävs icke endast tekniskt kunniga och idérika arkitekter, utan även arkitekter med kunskap om kyrkan och dess gudstjänst. Intresset för dessa ting har också börjat väckas, och ett samarbete mellan arkitekter, bildkonstnärer och teologer bör kunna ha goda förutsättningar att bli förverkligat. Undertecknad har fått en positiv syn på frågan vid några föreläsningar och diskussioner under året, dels på Konsthögskolan, dels på institutionen för arkitektur på Chalmers Tekniska Högskola i Göteborg. Det stora problemet för den närmaste tidens arbete på kyrkobyggandets område är att finna kyrkligt och liturgiskt orienterade arkitekter, villiga att samarbeta med teologer, som i sin tur ha kunskap om och förståelse för arkitektur och bildskapande.

Lidingö i januari 1957.

Ragnar Stenberg

Svenskt körarbete 1956

För de svenska kyrkokörerna är Rikskyrkosångshögtiden i Visby 15–17 juni den betydelsefullaste händelsen. Anslutningen från körerna var så pass stor, som man rimligen kunde taga emot i Visby, vilkens lokalkommitté uträttat ett berömvärt arbete för att kunna taga emot deltagarna. De verk-sammaste krafterna inom denna kommitté var förutom biskop Anderberg, som ägnade högtiden både stort intresse och nedlade ett stort mått av arbete, domkyrkoorganisten Ludvig Siedberg och hans sekreterare, pastor L. M. Holmbäck.

Det kyrkomusikaliska fick ett på det hela taget mycket lyckat förlopp. Rikskören hade delats upp på fyra avdelningar, vilket visade sig vara till fördel för det konstnärliga utförandet av programmet. Som dirigenter för de olika avdelningarna fungerade utom Ludvig Siedberg David Ahlén, Gustaf Carlman och Rudolf Norrman.

Det var emellertid ej endast rikskörens prestationer, som ådrog sig berättigat intresse. Visby domkyrkokör och Engelbrekts kyrkokör hade slagit sig samman för att utföra ett par hymner i inledningsgudstjänsten, som under Siedbergs ledning gav mycket gott resultat. Sjuhäradsbygdens körförbund under ledning av Evert Holmgren sjöng sedan Schütz' Jag är det sanna vinträdet, Bernhard Sönerstedt en konsert för baryton, Kristianstads och Hässleholms kyrkokörer under Lars Kardells ledning ett tredje Schütznummer, Cantate Domino. Engelbrekts kyrkokör under David Ahléns ledning avslutade denna konsert med Bachs Christ lag in Todesbanden.

Konserten med svensk musik tilldrog sig stort och berättigat intresse. Det hela började med Otto Olssons Psalmus 110, senare kom ett verkligt modernt verk: Lars Erik Larssons Missa brevis (Sala kyrkokör under Henrik Jansson). Och så fortsatte det hela.

Ett par ord bör ägnas den liturgiska musiken. Två körer, Krylbo koralkör under Ulla Wallin och Gamla Upsala kyrkokör under Sten Carlsson gav goda prov på gregoriansk sång i de morgonböner, där de medverkade.

Söndagens högmässor i de gotländska kyrkorna är ett särskilt kapitel. Dels vill man peka på den glädje, med vilken körerna togs emot, dels den glädje, varmed de olika körerna gav sig i väg till sina kyrkor. Det kanske blev högtidligast i Visby, men hjärtligheten kom säkert till bättre uttryck i landsbygdskyrkorna.

Det bestående intrycket av denna kyrkosångshögtid är, att de svenska kyrkokörerna tack vare ett energiskt arbete från körledarnas sida blir allt mer skickade att fylla sin uppgift. Många nya uppgifter kommer dem också till del. Den liturgiska musiken blir omhuldad som aldrig förr, åtminstone icke på långa tider och icke under den nu levande generationen. Det är det arbete, som begyntes av KSV i slutet av förra århundradet och början av detta, som kan sägas bära frukt. Visst har andra utanför KSV hjälpt till, men äran att ha varit den som börjat med arbetet, den är och förblir KSV:s.

Mycket nytt inom körområdet kommer till. Här diskuteras körens plats i kyrkorummet, här diskuteras olika moment i gudstjänsten, där kören kan medverka, man kan nämna alternatimsången. De nya förslagen till aftonsång och andra mindre gudstjänster visar hän mot ytterligare nya områden, där körerna kan göra insatser.

Sådant sker också runt om i landet. Om Stockholm någon gång kommer först så blir det i allmänhet endast vid någon enda kyrka, som detta nya föres fram. Men sedan sprider det sig fort nog ut i landet. Kanske oftast först i städerna, men många exempel på viljan att vara med även från den rena landsbygden gives.

Nykompositionen av hymner för körerna fortsätter i raskt tempo. Förutom de nu gamle, Otto Olsson, David Wikander, vilkas hymner och sånger gärna förekommer på programmen, har nya namn dykt upp. För att börja

med de äldre, så är säkerligen Jakob Nyvall, Waldemar Ahlén, Daniel Olson gärna sjungna. Kanske kunde fler nämnas, men de nämnda torde höra till de mest sjungna. Till samma grupp får man kanske också räkna Albert Runbäck, vars förmåga att finna på utomordentlig körmusik för även de minst avancerade körerna icke tycks sina. Men här finns också yngre. Valdemar Söderholm, Gottfrid Berg kan börja representera de yngsta, trots att de till levnadsåren kanske inte är så unga längre. Thyrestam nöjer sig inte med att bara titta på sina gamla kompositioner, där kommer då och då nytt av hans penna. Inom kyrkomusikernas egna led har vi så ett ännu yngre garde. Rudolf Norrman kan gärna räknas dit, och sedan fortsätter man med Lars Edlund, med Lennart Hedvall, som hör till de allra modernaste, om man får nöja sig med att inte närmare utveckla vad detta betyder. Men det finns ju också andra, vars kompositioner sjungs med glädje. Torsten Sörenson, Hilding Hallnäs är ett par sådana exempel. Men det finns kompositörer, som inte egentligen kan räknas in bland kyrkomusikerna, som åstadkommer förnämliga kyrkomusikaliska kompositioner. Den förut nämnde Lars Erik Larsson är en. Hilding Rosenberg får man inte förglömma. Det är givetvis vanskligt att i en sådan här uppräknning få med alla, som borde nämnas. Här är prästen G. Bjarnegård, som berikar våra körer med fyndiga, välgjorda hymner, som icke bör glömmas. De här nämnda torde vara de, som flitigast sjungits under det år som gått.

Körernas repertoar omfattar ju även mycket av den klassiska hymnsången. Förtjänstfulla utgåvor av sådan musik har kommit tidigare, och alltfört tycks fynden i Uppsala universitetsbibliotek bli föremål för bearbetning. Det finns säkert mycket obearbetat kvar. För året kan nämnas Bo Lundgrens utgåva av Chr. Geists Laudet Deum med gloria. Ytterligare är på väg. Våra vänner tyskarna och även danskarna har börjat intressera sig för dessa fynd.

Som ett litet totalomdöme av svenskt kyrkokörväsen kan fortfarande sägas, att det sjuder av verksamhetslust inom kyrkokörerna, bland deras ledare. Och det allra bästa är, att verksamheten, så vitt det går att döma, går i rätt riktning, mot ett fördjupande och förinnerligande, mot en allt mer utpräglad önskan att tjäna.

Sten Carlsson